

Balleti suurpäev Oksa ja Eduriga

Itaalia tehnika, prantsuse elegants, vene hingestatus

Eile Estonia Teatri hooaja avallöögina esietendunud "Uinuv kaunitar" kujunes meie balleti suursündmuseks.

Maailma balletilavade soositumaid "suuri ballette" on pärast veerandsaja aastast vaheaega taas Estonia laval. Eri- lise sära andis etendusele taas kodula- vale jõudnud külalispaar Inglismaalt Age Oks ja Toomas Edur.

Tavalised tantsijate puhul tarvitata- vad vaimustussõnad on selle paari pu- hul nii endastmõistetavad, et kukuvad kõlinal maha.

Kuidas iseloomustada täiuslikkust?

Financial Times: "Agnes Oksi Au- rora on tehniliselt täpne, selge ja mõ- jus. See pakub naudingut. Eduri tant- situd prints Florimund (meil Désiré H.A.) on parim näide *dance noble*'ist. Tema tants on täiuslik, ingellikult fra- seeritud."

Evening Standard: "Edur on aristok- raat balletitantsijate hulgas. Tema sil- mapaistev jõuline lavaisiksus ja bra- vuurne tehnika liigitavad ta maailma parimate balletitantsijate hulka."

Times: "Edur ja Oks on jumala poolt õnnistatud loomuliku elegantsi- ga."

Et tsiteeritud tunnustusel on kate, sel- les veendusime eile esietendusel. Mõ- lema tantsija koostöö on ideaalne, part- neritunnetus täiuslik. Nad on osanud

Pjotr Tšaikovski – Marius Petipa
Uinuv kaunitar. Lavastaja Enn Suve
Esietendus 19. septembril
Estonia Teatris

Juri Mihhejev tseremooniameistri- na toob etendusse groteskseid jooni. Kõnnak, käteplastika – kõik teenis ka- rakteriloomist. Eputava põmpea portree lisas üldpildile värvi.

Palju on tantsida haldjatel ja mui- nasjutu-divertismendi tegelastel. Es- tonia baleriinidel järgnes siin üks õn- nestumine teisele – Inna Sõrmus, Isa- bel Gonzales ja Olga Rjabikova tant- sisid oma tegelaskuju väljendurikkalt hingestades. Teistest nõudlikum on printsess Florina etteaste ja Eve And- re tants selles muinasjuttude pärjas oli ka kõige haaravam.

Lohakas lavakujundus

Dirigent Jüri Alpernenil on hästi pai- gas *forted*. Tšaikovskiliku *piano* puhul ootaks suuremat kantileeni ja peene- mat fraseerimist. Kohati häirib män- gu lõtvus. Fraasi väljaviimine kulmi- natsioonini võiks olla venvam, eriti lüürilistes lõikudes (I vaatuse valss. *adagiod*).

Kunstnik Riina Vanhaneni mööda- löögiks võib lugeda liiga kirjuid foo- ne ning külgakardinaid, mis söövad tant- su mõjujõudu niigi kitsukesel laval. Üldse ei saa rahul olla lavakujundus- lahke teatustesemega, eriti torkava

Age Oks ei mängi printsessi – ta on seda. Nii nagu Toomas Edur oma tehniliselt efektse ülla tantsuga on prints Désiré.
MARKO MUMM

Tavaliselt tantsijate puul on tantsijad vaimustussõnad on selle paari puhul nii endastmõistetavad, et kukuvad kõlinal maha.

Kuidas iseloomustada täiuslikkust?

Financial Times: "Agnes Oaksi Aurora on tehniliselt täpne, selge ja mõjus. See pakub naudingut. Eduri tantsitud prints Florimund (meil Désiré H.A.) on parim näide *dance noble*'ist. Tema tants on täiuslik, ingellikult fraseeritud."

Evening Standard: "Edur on aristokraat balletitantsijate hulgas. Tema silmapaistev jõuline lavaisiksus ja bravuurne tehnika liigitavad ta maailma parimate balletitantsijate hulka."

Times: "Edur ja Oaks on jumala poolt õnnistatud loomuliku elegantsiga."

Et tsiteeritud tunnustusel on kate, selles veendusime eile esietendusel. Mõlema tantsija koostöö on ideaalne, partneritunnetus täiuslik. Nad on osanud ühendada itaalia (tehnika), prantsuse (elegants), vene (hingestatus, emotsionaalsus) koolkonnad inglise omaga. Nende tantsule on omane plastiline laulvus ja loomulikkus. Oluline joon on afekteerituse puudumine. Age Oks ei mängi printsessi – ta on seda. Nii nagu Toomas Edur oma tehniliselt efektse ülla tantsuga on prints Désiré.

Värvikad kõrvalosad

Usutavalt põhjendub Sirelihaldja (Jane Raidma) ning Carabosse'i (Vladimir Kuzmin) suur vastasseis. Raidma kannab nii tantsuliselt kui sisuliselt suurt vastutust. Ta on kogu mängu juhtija-suunaja, teeb seda kindlalt. Lonkurist kurja haldja Carabosse'i roll on Kuzminile tähelepanuväärseks saavutuseks. Nurgeline liikumisjoonis tuleb sisuka reljeefsusega esile, ta otse kiirgab tigidust.

Enn Suve lavastuses on rõhutatud Kuninga (Andrus Kämbre) ja Kuninganna (Lemme Järvi) osatähtsust, eriti jäi meelde Lemme Järvi ahasustusseis.

Palju on tantsu haldjatel ja muinasjutu-divertismendi tegelastel. Estonia baleriinidel järgnes siin üks õnnestumine teisele – Inna Sõrmus, Isabel Gonzales ja Olga Rjabikova tantsisid oma tegelaskuju väljendurikkalt hingestades. Teistest nõudlikum on printsess Florina etteaste ja Eve Andre tants selles muinasjuttude pärjas oli ka kõige haaravam.

Lohakas lavakujundus

Dirigent Jüri Alperenil on hästi paigas *forted*. Tšaikovskiliku *piano* puhul ootaks suuremat kantileeni ja peenemat fraseerimist. Kohati häirib mängu lõtvus. Fraasi väljaviimine kulminatsioonini võiks olla veenvam, eriti lüürilistes lõikudes (I vaatuse valss *adagiod*).

Kunstnik Riina Vanhaneni möödaloogiks võib lugeda liiga kirjuid fooni ning külgakardinaid, mis söövad tantsu mõjujõudu niigi kitsukesel laval. Üldse ei saa rahul olla lavakujunduse lohaka teostustasemega, eriti torkava silma proloogi sammaskäigud! See pole Estonia (Fritz Matt ja Uno Kärbi harjutasid publiku kõrgtasemega!) vääriline.

Kostüümitöökodad on seevastu silitanud oma hea maine. Vanhaneni kavandatu teostati kõrgtasemel, eriti baletti rokk-kostüümid proloogis ja I vaatuses. Milline rikkus!

"Uinuv kaunitar" tuletas meelde, Tallinna Balletikooli direktoril Enn Suvel on tugev režissöörinärv. Misanstendid on loogilised ja balletipäraselt detailnaamilised. Tunnetasin lugupidava suhtumist heliloojasse, kasutatud koreograafilistes kompositsioonides. Erakordselt hästi on lahendatud teose raskeim episood – Sirelihaldja võidukuga sõit uinunud Aurora juure.

Unustamata "Uinuva kaunitar" 1962. ja 1969. aasta lavastuste suupäraseid osatähtsaid Tiiu Randviiru, me Leisi, Tamara Soonet, Jüri La Vjatšeslav Maimussovi, tunnistan praegune lahendus annab eelneva silmad ette.

HEINO AASSA